

דפי עיון

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:

"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

במפרשים

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858 ד.ג. שדה-גת * טל': 08-8616173 * פקס: 08-8616174

שנת תשע"ח

פרשת קרח

א. ביאור יש"ר .

פרק טז, פסוקים ט', י': לפני העדה לשרתם. להיות שלוחי ישראל בהביאם את קרבניהם: (י) ויקרב אתך. הוי"ו היא וי"ו התנאי, ושעורו וכאשר הקריב אותך ואת כל אחיך, אז רס לזכרם לזכק גם כהונה: (יא) לכן. אינו כטעם על כן, כי היה המאמר חסר הכשול בעבור הה"א שבמלת הנועדים, אלא הוא לשון התראה ואזהרה מבלי להודיע מה יהיה ענשו, כאילו אמר, לכן השמרו לכם אתה וכל עדתך וכו'. ואחרון מה הוא. פירש לכן אמרתי שאתם נועדתם על ה' כי סוף סוף מה הוא אהרן כי תלינו עליו, הלא בדבר ה' נעשה כהן גדול:

פסוק

1. לכאורה מה הקושי האפשרי עליו צונה פרשנו?
2. איך מפיין פרשנו את פסוק י'?
3. למה חשוב לו לפרש את "לכן" כפי שפירש?
4. איך פרשנו מפיין את מצמדו של אהרן?

* * *

ב. תוספת ברכה.

פרק טז, פסוק יג':

כי תשתרר עלינו גם השתרר (ט"ז י"ג)
אין הלשון מבואר כל כך. וקרוב לומר שהוא מהלשונות ההפוכות. ושעור הלשון — כי גם השתרר תשתרר עלינו, וכווננו לומר, לא די שלא הביאותנו לארץ ועכבתנו במדבר, אך עוד תשתרר עלינו. וכעין הפוך לשון כזה בפרשה בא (י"ב ל"ב) וברכתם גם אותי — תחת וגם ברכתם אותי, יען כי לא נאמר שם שברכו את מי שהוא. שיאמר וברכתם גם אותי, אך מכיון לומר, שהוא מבקש או מקוה, שלא רק שלא יקללו אותו אך גם יברכו אותו, וזה יהי' באור הלשון וגם ברכתם אותו.

ובפרשה בלק (כ"ב ל"ג) כי עתה גם אותך הרגתי, תחת כי עתה גם הרגתי אותך, יען כי לא נזכר שם שיהרוג את מי שהוא שיאמר גם אותך הרגתי. — ועוד הרבה לשונות כאלה. וענין לשונות הפוכות במקרא הביא רש"י בפרשה ויקרא בפסוק והקטיר המזבחה ונמצה דמו (א' ט"ו) ובפרשה אמור בפסוק וינזרו מקדשי בני ישראל (כ"ב ב'), ובפרשה חקת בפסוק ורחץ בשרו במים (י"ט י'). והארכנו מזה במקום אחר (ראה לפנינו בריש פרשה ויקרא בפסוק אדב כי יקריב מכם קרבן (א' ב')).

1. מה קושי מוצא כרשננו בתחילת דבריו?
2. איך המובאות שהביא (פרק י"ב פסוק א' במדבר כ"ג, א' מסיבה את הצנין?)
3. בצצט הצצתו היא לראות את הנאמר בתור: "לשונות הפוכות במקרא" למה הכוונה ואיך יובן צנייניו?

* * *

ג. אור החיים.

פרק טז' פסוק טו':

שהיה דין בנבואה דין אמת לאמתו, וכמו שאמרו ז"ל (זוח"ב ע"ח.) בפסוק: כי יהיה להם דבר בא אלי, מעתה אין סבה לשנאתם וחסדם בשום אופן ואין זה אלא לצד היותם חלק רע גמור וטבע הרע לשנא הטוב שנאה עזה טבעית בלא סבה, מעתה כל כיוצא בזה מצוה לעקרו ולהפקיע זכותו לכל יפן ה' למנוחתם כי באבד רשעים רנה, וסובר אני כי האנשים הרשעים האלה אינם בכלל עדת קרח שנאמר עליהם (סנהדרין ק"ח.) מוריד שאול ויעל שאולו אברהם תקותם שכלן ענף הקלפה כן יאבדו כל אויבי ה'.

והוסיף לומר ולא הרעתי וגו' פרוש תאמר שיש להם שנאה עמי לאיזו סבה שגרמתי להם בדבר הרגיל בעולם שיארגעו דברים בין בני אדם שמהם ימשכו איכות, לא הרעתי וגו' פרוש מימי לא עשיתי להם רעה שתמשך להם שנאה עמי מסבתה, ודקדק לומר את אחד מהם פרוש אפלו בהמשכת הרע מאחד מהם לחברו לא סבבתי, כמו שתאמר לא באו לפני לדין וחיבתי את הזכאי או זכיתי את החיב שהרע הוא את אחד מהם פרוש כשמחייב ממון לאחד לתת לחברו הרעה נמשכת לו מחברו שנוטל ממנו מה שאינו חיב לו, ואפלו זה לא עשה עליו השלום לצד

סאלות

1. כרשננו קובצ שמה הוסיף כאן בדבריו, מה ולמה?
2. כרשננו מסביר איך משה דן את הפאים אליו למשפט שגרר עדן דין אמת, מה הסברו?
3. מתוך כך מצינו כרשננו למסקנה שאין ולא יכולה להיות סיבה לשנאתם אותו, מה הוא מביק מבק?
4. איך הוא מביין את הפסוק: "באבד רשעים רנה"?
5. מניין לו שאינם בצד קורח, ומה שונה לכך דינא?

* * *

ד. כלי יקר.

פרק יז' פסוק כג':

משה אחיו הקטן ממנו, ולא נתקנא בשררתו, בזכות זה נתן לאהרן שררת הנהגה, למשחה בה בשמחה. זהו שאמר: "ואני הנה נתתי לך", בזכות "הנה הוא יצא לקראתך". ולמעלה בפסוק "בקר וידע ה'" (לעיל טו,ה), שנתן לו ה' המתנות בבקר בפנים מאירות בשמחה, כמשפט כל דבר הנתן אל השואל בהגן. ור"ל אמרו, שזכות "וראך ושמח בלבבו" זכה לחשן משפט על הלב (שבת קלט.), לפי שנאמר: "ידרך עניים במשפט" (תהלים כה,ט), בדרך שנתבאר למעלה פרשת משפטים (שמות כא,א). ודרך זה עננה לו, ששמח על שררת אחיו. ור"ל אמרו: (חולין פט.) גדול מה שנאמר במשה ואהרן, שנאמר "ונחננו מה" (שמות טו,ח), וכן באהרן כתיב: "ואהרן מה הוא" (במדבר טו,יב), שהוא מחשב את עצמו לבלי מה, כאלו הוא עץ יבש שאין בו שום לחלוחית, על כן זכה שפרח מטה אהרן היבש.

ויצא פרח, זה היה סימן לכהנים קטנים שנקראו פרחי כהנה. "ויצץ ציץ", זה סימן לכהנים גדולים, נושאים ציץ גזר הקדש. "ויגמל שקדים", בזכות "וירץ אל תוך הקהל" וגו' כדי לעצור המגפה, ובזכות שפהנים וריוזים הם, כגמול ידו השיב לו להצמיח שקדים, שיש בהם משמעות לשון שקידות ומהירות. וזכה למתנות, שנאמר: "ואני הנה נתתי לך"; ולשון "הנה" מורה על הזריות, וכן פרש רש"י פרשת וישב "ויאמר הנני" (בראשית לו,יג), לשון ענוה וזריות. ורש"י פרש כאן: "הנה", בשמחה, כמה דאף אמר: "הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבבו" (שמות דיר). וטעמו של דבר, שכל "הנה" - לשון זריות הוא, וכל מה שהאדם עושה בזריות, ודאי הוא שמח בעשיתו. וכשם שאהרן היה שמח לקראת

"וזה (יהיה) לך

תרומת מתנם לכל תנופת בני ישראל", זהו
כנגד שמים עשרה שבגבולין, כי אין שם
מקדש. ולמעלה פרשת נשא (לעיל ו, כג) פרשנו
ש"ש עוד עבודת מתנה, והיא ברפת כהנים,
"פה תברכו", כי פה יהיו כ"ה. וכאן היא
רמוזה ביתור לשון "הנה" (פסוק ח), עולה
ששים, כמספר "ששים גברים סביב לה" (שיר
השירים ג, ו) הרמזים בברפת כהנים. ושם
נאמרו פנים מאירות: "יאר ה' פניו אליך",
והינו "הנה", בשמחה.

ומה שנתנו לו עשרים וארבע מתנות, כנגד
עשרים וארבעה ספרים, ואמר ר'
שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מניין
שאין נותנים מתנות לכהן עם הארץ, שנאמר
(דברי הימים ב' לא, ד): "לתת מנת הפהנים
והלויים למען יחזקו בתורת ה'" וגו' (סנהדרין
צ:). ובילקוט (יח, תשנה ע"ש) מנה עשרים
וארבע מתנות, ששים עשרה במקדש וששים
עשרה בגבולין. רמז לדבר: "זה יהיה לך
מקדש הקדשים", כמספר "זה", דהינו ששים
עשרה, "יהיה לך מקדש הקדשים", דהינו
ששים עשרה שבמקדש:

אלות

1. פרשנו ראה הנאמר כאן הסבר מפורט על מצמד הכהונה וחשיבותו, הסבר.
2. כמה מידת הנרצות אצל כהנים כל כך חשובה ומה היא כוללת?
3. איך הצנוה נקשרת לזה?
4. פרשנו מרחיק פנין מתנות כהונה וקופצ 12 וצור 12 וצור אחד, איך ולמה?
5. מה המיוחד במחנה הצערים וחמה?

* * *

ה. קדושת לוי.
פרק יח' פסוק יט':

ברית מלח עולם (יח, יט). הוא נאמר אחר
מעשה קרח, כי קרח רצה להיות
כולם כהנים ולא לויים, וכהן מורה על חסד
(וזה"ק ח"א פז, א; רמד, א; השמטות רנו, ב) ולוי
על דין (שם ח"ג קעט, ב), ורצה להיות הכל
חסד, ובאמת צריך שיהיה דין ורחמים
בעולם. והנה הרמב"ן הקדוש (ויקרא ב, יג)
כתב: המלח הוא כח אש אשר במים. נמצא
המלח הוא מן כח אש ומים, היינו דין
וחסד יב, שניהם הם הנהגת העולמות. וזה
שנאמר זה אחר מעשה קרח, להראות כי
בטל מעשה קרח שרצה להיות כולו חסד,
ולא כן הוא, כי צריך להיות דין וחסד יב:

אלות:

1. מה מביא את פרשנו להסביר את הנאמר כאן באופן רציוני-אליאורי?
2. כמה כהן הוא חסד ולוי הוא דין?
3. איך המלח אחד כוחות שונים?
4. מה רצה קרח ולכן זה לא קרה?
5. פרשנו קופצ: "כי צריך להיות דין וחסד"?

* * *